

Marica Koželjeva:

O treh smrekah.

Pravljica.

Angel božji je priplaval z neba in prinesel darove človeškim otrokom. Bela tančica ga je zagrinjala kakor svetel oblak, da ga ne bi uzrlo človeško oko. —

Kar pa pribesni vihar, iztrga angelu tančico z ramen in zdrvi z njo čez hrib in plan. Angel hiti za viharjem, ga prosi in roti, naj mu vrne tančico, a vse je bilo zastonj: vihar je besnel, besnel dalje in se še rogal ubogemu angelu, češ: »Na, vzemi jo, če me dohitiš!«

Žalosten in truden je sedel angel na visoko goro in se bridko zjokal. Kakó naj gre brez zagrinjala na zemljo, kako naj se vrne h krilalcem v nebo?

Ko pa pogleda kvišku, se mu zablešči iz daljave kakor samo srebro. Ves srečen preleti angel planjavo in vesel ugleda na gozdnem obronku dragoceno tkanino.

Še jo je vlekel in trgal vihar, a tri smreke so jo obdržale med svojimi vejami. Vzradoščen zakliče angel: »Ljube smrečice, ve ste me rešile velike skrbi! Kako naj vam povrnem? Vsakteri od vas rad izpolnim srčno željo. Preudarite in povejte mi jo!«

Najvišja smreka ni pomišljala dolgo. Vsa zadržela je v velikem pričakovanju in vzkliknila: »V svet bi šla rada in postala velika in mogočna. Potovala bi rada po širnem svetu in zrla njegovo bogastvo. Ljudje naj me občudujejo in cenijo. Moč in bogastvo prinašata srečo!«

»Zgodi naj se ti!« ji reče angel. Pa vpraša njeno družico: »Govori zdaj ti, kaj si želiš!«

Druga smreka hitro odgovori: »Naj izvem skrivnosti človeških src. Kar so ustvarili ljudje s svojim umom, to naj spoznam. V znanosti je sreča!«

»Naj bo!« ji reče angel in se skloni še k mali smrečici, poboža ljubeče njene krivenčaste vejice in ji reče: »Sirotica, po čem pa hrepeniš ti?«

A skromna smrečica odgovori: »Nič posebnega nisem storila; za kaj naj dobim plačilo?«

»Kolikor si mogla, si pač storila; le poželi!«

»Pravijo, da je vsadil Bog v človeška srca čisto in plemenito ljubezen, ki vse pretrpi in nikoli ne preneha. To ljubezen bi rada spoznala!« reče mala smrečica.

»Tudi tebi izpolnim željo!« ji dé angel in še dostavi: »Bodite pripravljene, da boste odšle kmalu v svet!« Nato pa odplava, zavrt v svojo megleno tančico, v sinje daljave.

Ko so se smreke dodobra zavedele, kaj se je zgodilo, so pogledale začudene druga drugo. Smreka, ki si je želela moči in bogastva, je zrastle v nebo-tično, mogočno drevo. Njej do srede se je dvignila tudi druga smreka. Le tretja je ostala slabotna in majhna, kakršna je bila prej. Zaničljivo sta zrli onidve nanjo, češ: »Neumnica, kdo živi danes od ljubezni? Zakaj si pozelela tako malo?«

Nekega dne pa pride mnogo ljudi v gozd. Posekajo najvišjo smreko in položé njeno ogromno deblo na voz. Le iztežka jo je vleklo šestero močnih konj. Oholo se je poslavljal od svojih tovarišic: »Poglejta, kakor kraljico me vozijo! Sedaj grem po zaklade sveta!«

Peljali so to smreko v veliko obmorsko mesto. Ondi so jo postavili kot jambor na ladjo. Z ladjo se je vozila v daljne kraje. Uživala je vso krasoto morja. Ljudje so prihajali na ladjo in prinašali s seboj bogastvo. Nad njim je strmela smreka.

A tudi drugi smreki se je izpolnila želja. Kot visok brzojavni drog je stala poleg železniških tračnic. Dan in noč so brzele po teh žicah žalostne in vesele novice. Kar se je zgodilo posebnega na svetu, vse to je zvedela ona.

Dolgo pa ni bila zadovoljna. Presedale so ji malenkostne ljudske skrbi. Godrnjala je nevoljna: »Mari bi bila ostala v gozdu! Kakó se staram tu!«

Ptičice so sedale na tiste brzojavne žice in so prestrašene zbežale, če so začule tajno mrmranje. Otroci so pritiskali ušesa na steber ter se začudeni vpraševali: »Čujte, nekaj mrmra! Kaj neki hoče povedati?«

Včasih je pa zvedela ta smreka tudi o svoji družici, če se je vrnila z zakladi v domači pristan. Takrat se je celó ujezila.

Grda zavist ji je razjedala moči, in sosednji drogi so si pomenljivo šepetali: »Ne bo več dolgo, od dne do dne je slabši!«

A tud mogočni jambor se ni dolgo veselil svoje moči. Ko je podil ljuti vihar ladjo po besnečem morju, se je spominjala smreka koprneče svoje mladosti, ko je rastla še vitka na gozdnem parobku in zrla daleč čez pisane poljane. Domislila se je tudi male ubožice, ki je gotovo še ondi na starem mestu, in dejala si je: »Ona je pač srečna, ker je doma! Ob njenem vznožju cvetó domače cvetke, v vrhu ji skačejo gibke veverice, in ptičice se zibljejo po njenih vejicah.«

Tista smrečica je res še rastla na svojem mestu. Vse poletje se je veselila pisanih cvetic. Ko je poslikala jesen gozdič živobojno, je zrla vesele pastirčke, ki so pasli čredo, vriskali in kurili na travniku.

Kmalu pa so se poskrili murenčki v svoje pozemske hišice; lastovke so se poslovile; mrzel veter je zabril čez poljano, v jutro pa jo je pobelila slana. Bližala se je zima. Sneg in vihar sta naznanjala njen prihod.

Pred Božičem je prišel v gozd gozdar in ž njim postaren mož. Veliko smrek in smrečic je že odkazal možu. Ta je pa vse posekal in jih naložil na sani. »Vzemite še tole drevesce,« je rekel, »podarim vam je vrhu vsega.« In pokazal je na smrečico, ki je čakala trepetaje, kaj bo z njo.

»No, dobro!« je menil stari, »boljše nekaj ko nič.« Posekal je tudi tisto smrečico in jo vrgel zadnjo na voz. V mestu je razpostavil na trgu smreke drugo poleg druge. Ljudje so prihajali in kupovali večje in ravne smreke, da jih okrase kot božična drevesca. Le mala smrečica je še ostala sama in se žalostila:

»Zame pa ne mara nihče! Tudi dobri angel je gotovo pozabil name.«

»N ko gar ne bo več!« je rekel stari in se je odpravil domov. Kar pa pristopi uboga ženica in ga zaprosi plaho: »Dobri mož, podarite mi tisto-le smrečico! Uboga sem, ne morem vam je plačati, a postavila bi rada svojemu detetu tudi drevesce na božični večer. Za zadnje novce sem kupila svečico, da jo prižgem na drevescu,« je dejala. »Bilo je moje edino dete, oh, in tako dobro, kakor so dobri božji angelci.«

Solza je zatrepetala ženi v očeh. Moža je genila ta mila prošnja. Rekel je: »Vzemite smrečico! Škoda, da vam ne morem podariti lepše!«

Vsa vesela je vzela žena smrečico in je odhitela ž njo po dolgih ulicah vun iz mesta.

Debel sneg je ležal na grobeh; le iztežka ga je gazila trudna žena. Nekje ob zidu je bil grobček njenega deteta. Zasadila je drevesce lepo skrbljivo nanj, v vrh je pa pritrdila svečico in jo prižgala. Z obema premrlima rokama je branila burji, da ji ni ugasnila lučke. Nato je pa zaprosila goreče Boga, naj dovoli, da pogleda njeno dete na zemljo. In glej, ko je zrla hrepeneče proti nebu, se ji je zazdelo, da so se razmaknili oblaki, in njeno ljubo dete je pogledalo dol na njo. Ljubko se ji je nasmehljalo.

Potolažena se je vrnila žena v svoj tihi, samotni dom.

Dete je pa res zrlo iz nebes na svojo mamico. Pokazalo je ljubemu Bogu smrečico in reklo:

»Poglej, ljubi Bog, mamica mi je postavila na grobu božično drevesce! Tudi lučko je prižgala.«

Tu je pristopil k Bogu oni angel, ki je bil obljubil nekoč vsem trem smrekam, da jim izpolni želje, pa je dejal:

»Gospod, to je ona smrečica, ki je želela spoznati ljubezen, ki nikdar ne mine.«

Gospod Bog mu reče: »Naj živi na veke, kakor je ljubezen večna!«

Angel splava na samotno grobišče, dvigne tisto drevesce in ga odnese proti nebu. Sredi pota pa se obrne in pravi:

»Poglej na zemljo, smrečica, morda kje ugledaš svoji nekdanji družici.«

Na daljni morski obali je ležal strt mogočen jambor. Morski valovi so butali óbenj.

Angel pa pokaže smrečici na drugo stran zemlje. Ondi je ležal zapuščen in pozabljen brzojavni drog.

Nekdaj ponosna smreka je bila samo še trhel kos lesa, ki je čakal, kdaj ga bo kdo pobral in vrgel v peč.

Malo smrečico pa je nesel angel na nebeške poljane. Vsadil jo je sredi velikih, bleščečih dreves. Tisti otročiček je pa skakal vesel okoli zelenega drevesca, ki mu ga je bila podarila njegova mamica.

Gospod Bog pristopi in se dotakne z božjo roko drevesca. In glej, smrečica raste više in više, dokler ni višja od vseh drugih dreves v bližini. V njenem vrhu pa zablesti zlata zvezda. Ta prisveti prav dol na zemljo v samotno izbico uboge mamice.

Mamica ugleda novo zvezdo tik nad grobom svojega deteta, in čudovito se ji utolaži žalostno srce. Reče si: »To je zvezdica mojega deteta!«

Vsi angelci v nebesih so pa zrlí občudovaje na visoko, vednozeleno smreko, koder je blestela v vrhu tako čudovitolepa zvezda večne materine ljubezni.

